

Kroniek

J.W. van der Jagt

Dooperkenning

Over enige tijd valt een verklaring te verwachten over de erkenning van de doop. Daar wordt tenminste aan gewerkt. Het is een initiatief van de Raad van Kerken. Men wil de kerken over en weer officieel laten verklaren dat zij elkaars doop erkennen. Een beknopte conceptverklaring is in juni voorgelegd aan vertegenwoordigers van de kerken. Het liefst heeft men in het begin van volgend jaar een doopverklaring. Het nut van een dergelijke verklaring is duidelijk: wanneer gelovigen van kerk veranderen, hoeven zij niet opnieuw gedoopt te worden.

Op het eerste gezicht lijkt het misschien vooral om het praktische nut te gaan. Maar dan is de noodzaak van een dergelijke verklaring niet zo groot. De kerken die binnen de Raad van Kerken samenwerken, hebben elkaars doop al zo'n veertig jaar geleden erkend. De protestantse kerken erkennen elkaars doop. In de Gereformeerde Kerken, die niet in de Raad van Kerken participeren, is nog steeds de uitspraak uit 1899 van kracht. Die zegt dat de Gereformeerde Kerken 'overeenkomstig de eis van Schrift en belijdenis' iedere doop erkennen die bediend is 'vanwege een kring van christenen, door een door zulk een kring geroepen en erkend dienaar van het Woord en in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest'. Niet zo lang geleden heeft dr. P.L. Voorberg gepleit voor een ruime dooperkenning. Eigenlijk zijn het alleen gemeenschappen die de kinderdoop afwijzen, die opnieuw dopen wanneer een gelovige die al als kind gedoopt werd, zich bij hen voegt. Zonder het geloof van de dopeling geldt de doop niet. Beslissend is niet de naam van de drie-enige God, maar het geloof van de dopeling. Ook zijn er die een doop alleen geldig vinden wanneer die door onderdompeling is bediend. Vertegenwoordigers van deze doopsgezinde opvatting zijn ook uitgenodigd om mee te denken en mee te spreken over de erkenning van de doop. Ik vermoed dat het niet direct te verwachten is dat zij hun kijk op de geldigheid van de doop zullen prijsgeven.

Het praktische nut en de noodzaak van deze verklaring op het punt van de dooperkenning lijkt mij dus niet zo groot. Het echte belang moet, dunkt mij, eerder gezocht worden in de oecumenische betekenis van een dergelijke verklaring.

Kerkerkenning

Op de site kerknieuws.nl wordt over deze dooperkenning onder meer geschreven: 'Vooral de ecclesiologische erkenning speelt een belangrijke rol: de acceptatie dat in de doop van een andere kerk ook het heil schuilt. Dus de overtuiging dat de verbintenis die men in de doop met de Heer sluit, de muren van de kerken overstijgt.' En op de site van de Raad van Kerken blijkt dat het niet alleen gaat om de erkenning van de doop die in een andere kerk bediend is. Onder het kopje 'ecclesiologische erkenning' is te lezen: 'Ook het thema kwam aan de orde dat kerken bij het accepteren van elders gedoopte mensen impliciet erkennen dat de andere kerk het heil heeft bemiddeld; oftewel: dat er onderhuids dan ook sprake is van een ecclesiologisch erkennen van de ander.' De erkenning van de doop is impliciet erkenning van de kerk waar die doop bediend is! De erkenning is impliciet, maar toch!

Met deze impliciete kerkelijke erkenning wordt de dooperkenning overvraagd. De erkenning van een kerk heeft een eigen gewicht. Dat kun je niet impliciet doen. De erkenning van een kerk heeft ook eigen gronden. Volgens de gereformeerde belijdenis heeft de erkenning van de

kerk te maken met het onderhouden van de zuivere leer – de drie kenmerken uit artikel 29 van de belijdenis zijn daarbij nog steeds essentieel. Dat kun je niet afdoen met de erkenning van de doop alleen.

Calvijn noemde de doop een spoor van de kerk. Dat zei hij met het oog op de Rooms-Katholieke Kerk, die hij toch niet als ware kerk zag. Een spoor van de kerk is niet hetzelfde als de kerk. Verlies je dat uit het oog, dan lijkt het mij dat je ook impliciet de opvatting die een kerk over de doop heeft, erkent als een wettige leer. Dat is een stap te ver. Als je een rooms-katholiek christen niet nog eens doopt, zeg je daarmee niet dat de roomse doopsleer schriftuurlijk is. En zou het voor hen die de kinderdoop afwijzen, niet een stap te ver zijn om via de route van dooperkenning te aanvaarden dat de leer van de kinderdoop schriftuurlijk is?

Het komt mij voor dat het nog steeds een goede zaak blijft om de doop te erkennen met als belangrijkste grond dat deze bediend is in de naam van de drie-enige God. Daarmee is de doop afhankelijk van het Woord van God dat naar Christus' opdracht bij de doop gesproken wordt en niet van de dopende kerk met haar leer of van de dopeling.

Baptistische weigering

Vóór het afsluiten van deze Kroniek kan ik nog een aanvulling geven. Er is inmiddels van baptistische zijde een reactie op het project van de Raad van Kerken gekomen. Die bevestigt wat ik schreef. De algemeen coördinator van de Unie van Baptistengemeenten, Albrecht Boerrigter, gaf aan dat er geen sprake kan zijn van erkenning van de kinderdoop. Anders heb je als gemeenschap die zich op de geloofsdoop baseert, een probleem. Je wordt namelijk lid van de gemeente door de doop. Dat ligt vrij principieel' (*Nederlands Dagblad* 30 juni 2010). De doop-op-geloof is beslissend voor het kerklid zijn en daarmee ook de wettigheid van de doop.

Afgesloten 1 juli 2010.